

ARBETARNAS
BILDNINGSFÖRBUND

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Till:

Karl Selleby

Svenska ESF-rådet Småland och Öarna

Slutredovisning

avseende förstudien *Sysselsättning 2020*

Följande bilagor bifogas till ansökan:

- a. Slutrapport
- b. Bilaga 1: Reserapport JMC
- c. Bilaga 2: Reserapport MONAR
- d. Bilaga 3: LFA-modellen
- e. Bilaga 4: Jämställdhetsplan
- f. Bilaga 5: Handlingsplan tillgänglighet

Med vänliga hälsningar

Växjö 2014.09.03

Emma Asp

Behörig företrädare ABF Södra Småland

Ola Persson

Projektledare

ARBETARNAS BILDNINGSFÖRBUND

ABF Södra Småland
Hjortvägen 6
352 45 Växjö

Tel: 0470-70 07 90
Fax: 0470-70 07 99
E-post: sodra.smaland@abf.se
Hemsida: www.sodrasmaland.abf.se

Plusgiro: 327436-2
Org.nr: 829500-9685

Fakturaadress:
ABF Södra Småland
c/o BGC
BGC-id: ABF1054
106 42 STOCKHOLM

Projektnamn: Sysselsättning 2020

Slutrapport förprojektering

Projektnummer (fylls i av

projektansvarig):2013-3030044

Sammanfattning (max 2 A4-sidor)

Beskriv kortfattat projekttiden och de framsteg som gjordes i förprojekteringen (från början till slut). Beskriv vilka som varit involverade (organisationer, företag myndigheter etc.) och hur ni har arbetat, vilka metoder ni valt (till exempel intervjuer, studier etc.):

Förstudien *Sysselsättning 2020* har genomförts i samarbete mellan ABF Södra Småland (projektägare), Allbohus Fastighets AB, Alvesta kommun, Coompanion Kronoberg, Företagarna i Alvesta och LO Östra Kronoberg. Förstudien har även haft en nära kontakt med ABF Syd Hallands två ESF-finansierade projekt *Bumerang – åter till arbete* och *Det goda livet* och den estniska organisationen *Johannes Mihkelson Centre* och den polska organisationen *MONAR*. Under förstudiens gång har Tingsryds kommun intresserat sig för förstudien och ett kommande genomförandeprojekt.

Förstudien *Sysselsättning 2020* har genomförts under projektperioden 1 januari till 30 juni 2014. Syftet med förstudien har varit att kartlägga förutsättningarna för hur utrikesfödda och personer med funktionsnedsättning med hjälp av MP2020 som verktyg kan nå egen försörjning, vilket sedan kan ligga till grund för en projektansökan till ESF. Målet för det kommande genomförandeprojektet är att inte begränsa det till Alvesta, utan involvera hela Kronoberg.

För att nå målet med förstudien har projektet varit uppbyggt kring följande antal delmål:

- a. En inledningskonferens och en summeringskonferens
- b. En kartläggning kring "fattigdom- och socialutestängningsproblematiken" ser ut i Alvesta
- c. Upprättandet av en jämställdhetsplan
- d. Upprättandet av en handlingsplan kring tillgänglighet
- e. 2 transnationella resor
- f. Kartläggning kring behoven och intresset av sociala företag och andra insatser

(genomgång av resultat av de olika delmomenten finns nedan under rubriken **Förprojekterings resultat**)

Förstudien började officiellt med en inledningskonferens (delmål a) där representanter från samarbetsorganisationerna och målgruppen bjöds. Under en halvdagarskonferens fick deltagarna en genomgång av vad förstudien handlade om, vilka aktiviteter som kommer att genomföras under projekttiden samt en aktivitetsplan med datum och tider för aktiviteterna. Under konferensen fick deltagarna även vara med och påbörja arbetet med problemträd (LFA-metodik) kring arbetslöshet. Vid inledningskonferensen tillsattes även en styrgrupp med representanter från samverkansparterna.

Projektledaren, i samråd med styrgruppen, genomförde sedan kartläggningarna och upprättandet av dokument för delmål b (metod: kvantitativ statistik, intervjuer och

folkbildning), c (metod: SWOT, folkbildning), d och f (metod: enkät och intervjuer), vilka redovisades och diskuterades vid förstudiens styrgruppsmöten.

Under februari togs kontakter med olika kommuner i Kronoberg, där Tingsryds kommun blev intresserad av att veta mer om projektet och på vilket sätt detta skulle kunna implementeras även inom denna kommun.

Under april och maj genomfördes 2 transnationella resor för att förhandla med den estniska organisationen Johannes Mihkelson Centre och den polska organisationen MONAR. De båda resorna hade två syften. Dels att presentera vår förstudie och få reflektioner och erfarenhetsutbyten från de båda organisationerna. Men framför allt för att påbörja ett samtal kring hur vi tillsammans kan samverka kring ett genomförandeprojekt under den kommande programperioden (se bilaga 1 och 2 om JMC och MONAR).

Förprojekteringsresultat

Redogör kortfattat för det arbete som förprojekteringen avsåg att fokusera kring. Besvara frågan om och/eller hur ni bidragit till att förbättra möjligheterna för ett eventuellt genomförandeprojekt? Beskriv också vilka nya kunskaper ni bidragit med:

Förstudien *Sysselsättning 2020* har haft som syfte att

kartlägga förutsättningarna för hur utrikesfödda och personer med funktionsnedsättning med hjälp av MP2020 som verktyg kan nå egen försörjning, vilket sedan kan ligga till grund för en projektansökan till ESF.
(citat från förstudieansökan för *Sysselsättning 2020*)

För att uppnå syftet med förstudien har projektet satt upp "f" antal delmål (vilket finns beskrivna i projektansökan). Dessa redovisas nedan tillsammans med en kort sammanfattning kring dess genomförande och resultat:

a. En inledningskonferens och en summeringskonferens

Som en del i förankringsarbetet och möjlighet att mobilisera både samarbetspartners och målgrupp genomförde projektet två konferenser, en i början av projektet och en i slutet.

Konferenserna var lyckade och värdefulla diskussioner genomfördes. Vid konferensen visade det sig att det var svårt att mobilisera gruppen "funktionsnedsatta". Detta kom att visa sig under hela förstudien och resulterade (efter samråd med ansvarig handläggare på ESF) att det är/kommer att bli svårt att gruppera ihop både gruppen utrikesfödda och personer med funktionsnedsättningar.

b. En kartläggning kring "fattigdom- och socialutestängningsproblematiken" ser ut i Alvesta

Nedan redovisas kortfattat de resultat som förstudien har nått kring inom delmålet:

- Som grundantagande (vilket är förstudiens "huvudproblem") är arbetslöshet och utanförskap hos målgruppen. För att undersöka orsakerna till huvudproblemet har både styrgrupp och målgrupp genomfört ett problemträd (enligt LFA-modellen) kring orsakerna till arbetslöshet hos utrikesfödda. För mer information kring problemträdet och LFA-modellen, se bilaga 2: LFA-modellen.

Gemensamma orsaker som både målgruppen och samverkansorganisationerna har kommit fram till har varit bristande språkkunskaper, kulturskillnader, svagt kontaktnät och låg utbildningsgrad (se bilaga 2). Vid framtagandet av problemträden deltog bl.a. marknadschefen för Allbohus, ordförande för LO, vice ordförande för Företagarna i Alvesta, ombudsmannen för ABF Södra Småland och verksamhetsledaren för Coompanion Kronoberg.

- Intervjuer med målgruppen. Vid dessa intervjuer har deltagare bl.a. berättat om risk för kvinnor "ofrivillig isolering" i hemmen. Som en hjälp för att bryta den ofrivilla isoleringen framhålls vikten av aktiviteter som "behöver/är tvungna" att gå till, såsom t.ex. SFI.
- Öppen arbetslöshet i Alvesta kommun har under perioden 1 jan 2012 till 1 jan 2014 ökat från 1438 personer till 1598 personer, varav andelen utrikesfödda av dessa har ökat från 38% till 47%. D.v.s. antalet öppet arbetslösa i kommunen har ökat och en stor del av denna ökning står gruppen utrikesfödda för.
- Bostadsituationen har undersökts för gruppen utrikesfödda meduppehållstillstånd som mottagits och bosatte sig i kommunen under åren 2010-2011. I februari 2014 låg andelen trångbodda i denna grupp på 10%.
- Antalet inskrivna på ekonomiskt bistånd har under perioden maj 2012 till jan 2014 minskat med 5% i kommunen. Antalet inskrivna utrikesfödda med ekonomiskt bistånd ligger på samma nivå i jan 2014 som vid maj 2012, vilket innebär att andelen utrikesfödda med ekonomiskt bistånd har ökat.

Kartläggningen har gett en bild över "problemen" i Alvesta kring "fattigdom och social utestängning". Genom kartläggningen har dels statistisk fakta använts, samtidigt som målgruppen har fått möjlighet att själva delta med sina tankar och idéer. Vid ett kommande genomförandeprojekt kommer erfarenheterna att kunna användas, men ett kontaktnät bland målgruppen har byggts upp vilket är minst lika viktigt.

c. Upprättandet av en jämställdhetsplan

Under förstudien har det upprättats en SWOT-analys kring jämställdhet, vilken tagits fram av målgrupp och styrgrupp. Utifrån denna SWOT-analys har det utformats en

handlingsplan för hur jämställdhetsarbetet skall säkerställas i ett kommande genomförandeprojekt. För mer information, se nedan under rubriken **Jämställdhetsintegrering** och bifogad bilaga 4.

Jämställdhetsplanen har belyst ett antal svårigheter med att arbeta med jämställdhet i målgruppen utrikesfödda. Därför rekommenderas att i en kommande mobiliseringsfas genomföra specialanpassad jämställdhetsutbildning de som skall arbeta i projektet.

d. Upprättandet av en handlingsplan kring tillgänglighet

I enlighet med projektplanen har en handlingsplan för tillgänglighetsarbete tagits fram. Denna beskrivs nedan under rubriken **Tillgänglighet för personer med funktionshinder** och i bifogad bilaga 5.

Upprättandet av en tillgänglighetsplan i förstudien har medfört värdefull "kunskap" inför ett genomförandeprojekt i form av att redan i utarbetandet av en projektplan för genomförandeprojektet kan tillgänglighetsperspektivet användas utifrån en redan färdigutarbetad plan. Detta inte bara inom det "självklara" fysisk tillgänglighetsarbetet, utan även vad gäller bemötande, information och kommunikation.

Under ett kommande genomförandeprojekt kommer en utbildning kring tillgänglighet att genomföras för all personal i projektet.

e. 2 transnationella resor

En viktig del i förstudien har varit att skapa förutsättning för erfarenhetsutbyte inom integrationsarbete och socialt företagande. För att göra detta har förstudien varit i kontakt med två europeiska organisationer, Johannes Mihkelson Centre (JMC) i Estland och MONAR i Polen. De båda organisationerna har lång erfarenhet av att arbeta med arbetslösa, flyktingar och socialt utestängda.

ABF Södra Småland har tidigare samarbetat med JMC medan MONAR är en ny kontakt vilken upprättades på ESFs Partnerskapsforum i Malmö 7-8 april. Vid partnerskapsforumet samlades polska och svenska organisationer för att berätta om sina respektive projekt och förstudier med syfte om att knyta framtida samarbetskontakter. Vid detta forum kom förstudien Sysselsättning 2020 i kontakt med MONAR, vilket resulterade i ett möte i Warszawa under maj.

Genom partnerskapsforumet och de båda studieresorna har kontakter knutits med två framgångsrika organisationer i östersjöregionen, vilka har god erfarenhet av att arbeta med målgruppen och arbete kring integration, arbetslöshet och social utestängning. JMC och MONARs kunskaper, kopplade till förstudiens samarbetsorganisationers respektive kunskapsområden, kommer att vara av stor betydelse för att kunna nå resultat i ett kommande genomförandeprojekt.

För mer information om de båda resorna och reflektioner kring problematik och samarbetsmöjligheter, se bifogade reserapporter.

f. Kartläggning kring behoven och intresset av sociala företag och andra insatser

För att nå detta delmål har förstudien genomfört ett antal aktiviteter:

- En enkätundersökning kring målgruppens vilja att starta egna företag, vilken visat att 51% av de som deltagit i undersökningen kan tänka sig att starta eget om de får hjälp och stöttning.
- Intervjuer med målgruppen kring deras tankar kring ett framtida arbete.
- Samtal har förts med *Företagarna i Alvesta* kring möjligheterna att involvera de lokala företagen kring ett kommande projekt. Tyvärr fanns det ingen möjlighet att få till ett möte med styrelsen och dess företagskontakter under våren. Förhoppningen var att kunna genomföra detta under förstudietiden, men då förstudietiden varit så tidsmässigt begränsad kommer vi att blir tvungna att genomföra detta möte efter förstudietidens slut.
- Möten har genomförts med de båda ESF Västsverige-projekten *Bumerang – Åter till Arbete* och *Det goda livet*, vilka båda skapat sociala företag. Deras rekommendationer till ett kommande genomförandeprojekt har varit att fokusera på en "utbildningsmodell" för deltagarna. Utifrån deltagarnas egna intressen och färdigheter kan projektet sedan gå vidare till ett socialt företagande. Vid ett tänkbart genomförandeprojekt finns en ömsesidig förhoppning att fortsätta samarbeta med *Bumerang – Åter till arbete* och *Det goda livet*.
- Möte med det avslutade ESF-projektet *VISA*, vilka har haft erfarenhet av bl.a. praktikplatsers för och nackdelar samt språkcoachning.

Aktiviteterna har gett en bedömning av att det finns behov och möjligheter till att starta ett socialt företag i Alvesta, men att detta är någonting som bör växa fram i samråd med målgruppen under ett kommande genomförandeprojekt.

Jämställdhetsintegrering

Hur genomförde ni er jämställdhets-SWOT eller liknande kartläggning? Har ni viktiga slutsatser inför genomförandeprojektet? Har ni genomfört utbildningar i jämställdhetsintegrering?

Under förstudien har det utarbetats en jämställdhetsplan. Denna bygger på en analys av två SWOT-analyser som genomförts under projektet: en från målgruppen och en från styrgruppen.

Målgruppens SWOT-analys genomfördes i två steg. Det första steget var genom grupparbeten vid målgruppskonferensen som hölls den 12 mars. Målgruppen fick då, utifrån handledning från projektledaren, påbörja arbetet. Då det visade sig att det var svårt att få ut tillräckligt mycket information vid grupparbetena kompletterades dessa med efterföljande intervjuer, vilka genomfördes under de efterföljande

veckorna. Styrgruppens SWOT-analys genomfördes i "storgrupp", där deltagarna fick diskutera de fyra "matrisrutorna" i SWOT-matrisen.

Projektledaren sammanställde sedan de båda SWOT-analyserna till en samlad analys. Utifrån denna SWOT-analys skrevs sedan en handlingsplan för hur ett kommande genomförandeprojekt bör arbeta för att säkerställa jämställdhetsperspektivet i projektet (se bifogad jämställdhetsplan). T.ex. bör det under mobiliseringsfasen genomföras en utbildning för personalen kring jämställdhetsarbete i arbete med målgruppen. I denna utbildning bör även diskuteras och planeras hur jämställdhetsperspektivet konkret implementeras i samtliga projektmoment som genomförs i projektet. Däremot har ingen utbildning kring jämställdhet genomförts under själva förstudien, i enlighet med godkänd projektplan.

Tillgänglighet för personer med funktionshinder

Vilka åtgärder har ni vidtagit för att säkra tillgänglighetsarbetet i ett eventuellt genomförandeprojekt?

För att säkerställa tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning har projektet, i enlighet med godkänd projektplan, tagit fram en tillgänglighetsplan. Tillgänglighetsplanen är tänkt att kunna användas vid ett kommande genomförandeprojekt. Tillgänglighetsplanen bygger i stora drag på fyra olika områden:

1. Bemötande
2. Information
3. Kommunikation
4. Lokaler

I dessa fyra punkter beskrivs kortfattat på vilket sätt projektet skall säkerställa att projektet kommer att vara tillgängligt för personer med funktionsnedsättningar. Ansvarig för att handlingsplanen följs är den kommande projektledaren.

Programkriterier (samverkan, strategisk påverkan, lärande miljöer och innovation)

Hur har ni arbetat med relevanta programkriterier för ert projekt? Hur har det hjälpt er att förbereda er inför ett eventuellt genomförandeprojekt?

Aktuellt programkriterium för förstudien har varit strategisk påverkan. Förstudien har på individnivå arbetat enligt folkbildningsmetodiken, vilket innebär att målgruppen har varit aktiv i både planering och genomförande av den verksamhet som genomförts under förstudien. Detta har gjort att en stor del av den tänkbara målgruppen i Alvesta har haft möjlighet att själva vara med och vara delaktig och påverka förstudien, vilket också gjort att förstudien förankrats hos målgruppen. Vid

ett kommande genomförandeprojekt kommer därför en stor del av målgruppen redan känna till grundtankarna i projektet, inte för att de blivit informerade om det, utan för att de varit med och arbetat fram grandidéerna till den.

På organisatorisk nivå har projektet, i enlighet med projektansökan, försökt engagera de intressenter som påverkas av eller som kan påverka projektet. Projektet har haft som avsikt att knyta kontakter på chefsnivå för att i framtiden underlätta samarbete och implementering av resultat, vilket i många fall har lyckats.

På transnationell nivå har kontakter knutits med Johannes Mihkelson Centre i Estland och MONAR i Polen. Båda organisationerna har besökts under förstudietiden och möten har hållits med representanter ledningsnivå från respektive organisationer.

Uppföljning under förprojekteringen

Beskriv kortfattat hur ni arbetade med uppföljning under förprojekteringen:

Under projektet har 3 former av uppföljning genomförts:

1. kontinuerliga styrgruppsmöten där progressionen av förstudien har diskuterats i förhållande till uppsatta mål i projektplanen.
2. Månadsrapportering. Projektet har redovisat verksamhet och ekonomi genom månadsrapportering till ESF.
3. Avvikelser från projektplanen har rapporterats mailledes till ansvarig ESF-handläggare. Detta har under förstudien varit:
 - försening av ett antal aktiviteter under projekttiden.
 - försening av slutrapport.
 - svårighet att genomföra förstudien med målgruppen personer med funktionsnedsättningar.

Andra erfarenheter som ni vill dela med er av

Vad gick bra och varför? Vad gick mindre bra och varför? Vilka tips skulle ni vilja ge till framtida projekt?

Vad har gått bra?

En av grundtankarna i förstudien har varit att förena de aktörer som är berörda av "problemet" eller som har möjlighet att vara med och lösa "problemet" med utrikesfödda och personer med funktionsnedsättningar som inte nått egen försörjning. Flera av aktörerna som deltagit som samverkansparter i förstudien har ABF tidigare ej samarbetat med och därmed ej byggt upp något kontaktnät eller "förtroendekapital" hos. Mycket tid lades därför under färdigställandet av förstudieansökan att besöka dessa aktörer och tillsammans med dem utforma ansökan. Detta noggranna förarbete gav utdelning under själva förstudiearbetet, då arbetet gick smidigt och djupare kontakter kunde knytas mellan samarbetsparterna. Detta kommer att skapa goda förutsättningar för ett kommande genomförandeprojekt.

Vårt råd till kommande förstudieprojekt är att använda förstudien som en möjlighet att tänka nytt och stort vad gäller potentiella samarbetspartners. Genom att knyta aktörerna närma varandra under en förstudie så bedömer vi att risken minskar för samarbetssvårigheter under ett kommande genomförandeprojekt.

Vad har gått mindre bra?

Det som gått mindre bra under förstudien har varit val av målgrupp. Tanken från början var att projektet skulle vända sig mot utrikesfödda och personer med funktionsnedsättningar. Anledningen var att vi såg en potential att genomföra ett kommande projekt med båda "grupperna". Under förstudiens gång har det visat sig svårt att jobba parallellt med dessa båda grupper, då de inte är homogena grupper och därmed inte har någon naturlig beröringspunkt. Efter kontakt med ESF-handläggare fokuserade därför förstudien på gruppen utrikesfödda helt och hållet istället för på båda grupperna.

Förstudien var tänkt att genomföras under 6 mån med en heltidsanställd projektledare. Projektets aktiviteter var därför anpassade för att kunna genomföras inom denna tidsrymd. Det projektet ej räknat med var att om det händer något under denna korta period, t.ex. en sjukskrivning eller en kortare tjänstledighet är det svårt för en inhoppare att sätta sig in i projektet och kunna genomföra alla aktiviteter inom den snäva tidsramen.

I vår förstudie fick projektledaren ett 3 veckor långt utlandsuppdrag. I förstudiens riskanalys fanns scenariot att projektledaren slutar och att det går att sätta in personal som kan slutföra arbetet. Men då det i detta fall rörde sig om 1+2 veckor var det svårt för en ny projektledare att sätta sig in i projektet och leverera resultat under den korta tiden. Resultatet blev istället att förstudien blev stillaliggandes under tjänstledigheten och deadline för slutrapporten var tvungen att skjutas fram.

Vår varma rekommendation till ett framtida projekt som har en snäv tidsplan (projekt på runt 6 månader) är att istället för en 100% tjänst antingen förlänga projekttiden och minska tjänsten till 80% (så det blir lika många arbetade timmar, fast under en längre tidsrymd), alternativt delta tjänsten till två 50% tjänster. Genom att göra detta undviker projektet att bli fördröjt p.g.a. oförutsedda frånfall.

Kontaktpersoner

Vem ska man kontakta om man är intresserad av mer information?

Ola Persson, projektledare för Sysselsättning 2020. 0470-700792,
ola.persson@abf.se

ARBETARNAS
BILDNINGSFÖRBUND

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Bilaga 1: Reserapport JMC

Tartu, Estland 15-17 april 2014

Resans bakgrund och upplägg

Resan genomfördes mellan den 15-17 april 2014 inom ramen för ESF-förestudien *Sysselsättning 2020* av projektledaren Ola Persson (ABF Södra Småland) och styrgruppsledamoten Per-Olof Hjälmeffjord (Alvesta kommun).

Syftet med resan var att besöka den potentiella samarbetsorganisationen Johannes Mihkelson Centre, vilken ABF har samarbetat med under tidigare genomförda ESF-projekt och som själva driver ESF-finansierade projekt i Estland.

Det finns två möjliga färdvägar från Växjö till Tartu, det ena är flyg från Kastrup via Helsingfors till Tartu, en resa som tar runt ett dygn. Den andra färdvägen (vilken vi valde av tid och kostnadsskäl) är via flyg från Kastrup till Tallinn och därifrån ta en hyrbil till Tartu (ca 2,5h enkel resa).

Programmet för resan var:

Dag 1: Transport Växjö-Tartu

Dag 2: Heldagsmöte med JMC

Dag 3: Hemresa Tartu-Växjö

Om Johannes Mihkelson Centre

JMC är en NGO bildad 1993 i Tartu. Organisationens syfte är att

...develop democracy and social justice in Estonia and abroad in co-operation with state, NGOs and international partners; our aim is to provide more opportunities for marginalized segments of the society.

Organisationen arbetar för närvarande med två stora projekt, vilka båda är finansierade av estniska ESF. Det första är ett integrationsprojekt för att hjälpa asylsökande och flyktingar som kommer till Estland. Estland, i likhet med många av EU-staterna i östra Europa, har en låg invandring. Från 1997 och fram till 2014 tog hela Estland emot 489 asylansökningar (i dagsläget beräknas 100 asylsökande komma till Estland under 2014). Det låga antalet asylsökande har gjort att frågan om integration ej har fått fäste på den estniska dagordningen och därmed arbetar stat och kommuner ej med frågorna, utan detta överläts åt NGOs såsom Johannes Mihkelson Centre. Vad projektet går ut på är att utarbeta olika metoder för hur man kan arbeta med asylsökande och flyktigar i Estland, t.ex. genom att öppna mötesplatser, personliga kontaktpersoner (motsvarande den svenska tanken med *etableringslotsar*), m.m.

Det andra ESF-finansierade projektet som JMC genomför just nu är fokuserat på att hjälpa långtidsarbetslösa tillbaka till arbete. Den officiella arbetslösheten (enligt JMC)

ligger på ungefär 10% i Estland som helhet (i Tartu är siffran ca 4%). Ska man generalisera finns den högsta arbetslösheten i de nordöstra delarna av landet, kring Narva, och de lägsta arbetslöshetssiffrorna i väster.

Projektet erbjuder de långtidsarbetslösa en utbildningsplan med följande delar:

- 60h utredning och förberedning
- Intervjuteknik
- Datorkunskap
- Jobbsökning
- Mentorskap och praktisk övning med projektets supportpersoner
- Riktad hjälp, t.ex. med överskudsättningsproblematik och samtal hos psykologer.

Resultatet så här långt in i projektet har varit att 40% av deltagarna har kommit ut i arbete eller påbörjat studier.

Enligt JMC har det svåraste i projektet varit att motivera deltagarna att vara med i projektet och skapa empowerment. Detta speciellt då deltagarna står långt ifrån arbetsmarknaden och/eller aldrig tidigare har sökt ett jobb inom dagens "arbetsmarknadsmodeller" med CV, personligt brev och anställningsintervjuer.

Reflektioner

Det är svårt att jämföra förutsättningarna för JMC i Estland och ABF i Sverige. Regelverk, volymsskillnader och ekonomiska ramar gör att de båda organisationerna har varit tvungna att anpassa och arbeta på olika sätt. Däremot är målgruppen som organisationerna arbetar med detsamma och frågeställningarna och utmaningarna är jämförbara.

I Sverige tillsätter staten pengar för att arbeta med nyanlända och för att utveckla metoder och strukturer. Detta har gjort det möjligt för inte bara staten själva, utan även andra aktörer att arbeta med målgruppen. I Estland finns inte dessa förutsättningar då målgruppen är så pass "liten" att gruppen ej ses som ett problem. Därför är det ekonomiskt svårare att arbeta med målgruppen för en NGO, däremot har organisationerna en större möjlighet att arbeta med kvalitet på en individnivå än kvalitet på kvantitetsnivå.

Vad gäller arbetet med arbetslösa fanns stora likheter med arbetet som görs i Sverige för att skapa empowerment och förutsättningar för personer långt ifrån arbetsmarknaden att lyckas komma i egenförsörjning. Metoderna som JMC arbetar med skulle med stor sannolikhet kunna kopieras mer eller mindre rakt av och ändå fungera i en svensk kontext.

Enligt JMC fanns den största arbetslösheten bland den ryska befolkningen i Estland, vilka i stor utsträckning bor i östra delen kring Narvaområdet. Trots att Estland sedan självständigheten utvecklats och är på ekonomisk frammarsch har denna grupp haft det svårare att följa med i denna utveckling. Under de senaste månaderna har vi sett att ryska minoritetsgrupper i östra Europa vänder sig mot Ryssland och ett Ryssland som börjar vända blickarna mot ryska minoriteter i andra länder. En utmaning för Estland kommer framöver att vara att minska arbetslösheten bland den ryska befolkningen i Estland. Detta kan mycket väl vara ett ämne för ett kommande ESF-projekt för JMC.

Tänkbart framtida samarbete

JMC gav ett trovärdigt intryck som en seriös och väl fungerande organisation, vilken kan fungera som en framtida TN samarbetsorganisation. Under mötet med JMC diskuterades på vilket sätt ett framtida samarbete kring ett genomförandeprojekt skulle kunna se ut.

Under mötet den 16 april diskuterades många "gemensamma" problem, svårigheter och möjligheter kring arbetet med de respektive målgrupperna och dessa idéer kan möjligtvis realiseras vid ett kommande genomförandeprojekt. Men då utlysningen ännu ej är släppt för den kommande programperioden gick det ej att i detalj diskutera hur ett framtida TN-samarbete skulle kunna se ut, men idéer som diskuterades var

- metod och modellutbyte
- någon form av "personalutbyte" i fråga om kunskapsöverföring/mentorskap
- möten, konferenser m.m. för att både utbyta tankar och idéer. Men också för att i det långa loppet knyta organisationerna närmare varandra för att i framtiden kunna arbeta närmare varandra i gemensamma projekt.

ARBETARNAS
BILDNINGSFÖRBUND

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Bilaga 2: Reserapport MONAR

Warszawa, Polen 14-16 maj 2014

Resans bakgrund och upplägg

ABF har tidigare ej haft samarbete med MONAR, utan organisationerna träffades under ESFs partnerskapsforum i Malmö 7-8 april 2014. Efter forumet planerades en studieresa för att besöka MONAR i Polen för att lära mer om organisationen, se mer kring hur de arbetar praktisk och undersöka möjligheterna för ett framtida samarbete.

Resan genomfördes av Ola Persson, projektledare för förstudien *Sysselsättning 2020*. Upplägget på resan

- 14 april – resa till Warszawa
- 15 april – heldagsöverläggning med MONAR
- 16 april – återresa till Växjö

Om MONAR

MONAR har arbetat sedan 1978 med olika former av rehabilitering och hjälpinsatser för personer med drog och alkoholmissbruk, psykisk ohälsa och eller hemlöshet. D.v.s. en stor och sårbar grupp i det polska samhället. På MONARs "centers" (en blandning mellan mötesplats och klinik) får gruppen möjlighet till boende, "avgiftning", rehabilitering och terapivård.

MONAR är verksam i hela Polen med över 60 centers och är (enligt MONAR själva) en av Europas största organisationer inom detta arbetsområde. Då MONAR började sitt arbete köpte organisationen marken där centrena skulle ligga och därefter byggde patienter och personal tillsammans byggnaderna på centrena. Många av dessa byggnader byggdes för 30 år sedan och är i stort behov av renovering, vilket genomförs succesivt, men nu med professionell hjälp. Men detta är någonting som är svårt för en ideell organisation som enligt polska regler ej får vara vinstdrivande. För att ändå kunna bygga upp ett kapital för att kunna renovera byggnader och kunna utveckla sin verksamhet har MONAR precis startat en stiftelse, vilken i framtiden kan bygga upp ett kapital för sådan verksamhet som den ideella organisationen MONAR ej kan eller får göra.

I sin verksamhet har MONAR byggt upp en stor kompetens kring att hjälpa målgruppen under sitt missbruk. Efter rehabiliteringen är avslutad lämnar målgruppen centrena och återgår till ett liv ute i det polska samhället. Många klarar av detta, men det finns en stor del av klienterna som återgår i ett missbruk och därmed återvänder till MONAR. MONAR önskar därför att i framtiden även kunna bygga upp någon form av verksamhet som hjälper målgruppen att ej återfalla i missbruk eller lyckas få ett jobb för att genom lönearbete lyckas vända på sin livssituation.

Under besöket fick ABF möjlighet att följa med till ett av de största centren, vilken låg i Warszawas förort Bialeka. Centret har en kapacitet att ta emot upp till 200 boende

åt gången. Under ABFs besök i Bialeka genomfördes en stor renovering av lokalerna, vilket är tänkt att kunna höja standarden på faciliteterna, vilka enligt MONARs föreståndare är undermåliga och i stora behov av renovering.

Reflektioner

Mötet med MONAR gick över förväntan. ABFs bild från resan är att MONAR är en stabil och trovärdig organisation som arbetat under lång tid med en utsatt grupp – vilken även finns inom ABFs verksamhet. Trots att MONAR (som en ideell och inte vinstdrivande NGO) inriktat sig mycket mot professionella terapeuter, kuratorer – mer på "vård" snarare än vuxenutbildning, finns det klara beröringspunkter och kompletteringsmöjligheter för ett framtida samarbete.

ABF kan genom vår erfarenhet kring folkbildning vara en stötta för att hjälpa MONAR med att bygga upp en studieverksamhet som syftar på att undvika att deltagarna får återfall. Genom folkbildningsinsatser kan MONAR bygga vidare på ett empowermentarbete där deltagaren tillsammans kan arbeta vidare för att komma närmare samhället och arbetsmarknaden, istället för att hamna i gamla vanemönster.

För ABFs del kan MONARs kompetens kring hur man arbetar med målgruppen och den expertis de byggt upp kring sina centran vara av betydelse för ABF i sin strävan att bygga en effektiv mötesplats i ett kommande genomförandeprojekt.

Tänkbara framtida samarbeten

Både MONAR och ABF är överrens om att de båda organisationerna har mycket att tjäna på ett närmare samarbete framöver. Men då det nya programmet ännu ej är godkänt och en utlysning ej finns gick det inte under resan att diskutera detaljer kring ett framtida samarbete. Däremot enades båda organisationerna om att ett samarbete kring ett kommande genomförandeprojekt kan byggas kring:

- byggandet av en gemensam plattform för hur vi arbetar med målgruppen
- utbyte av kunskap, genom konferenser, personal eller deltagarutbyten

ARBETARNAS
BILDNINGSFÖRBUND

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Bilaga 3: LFA-modellen

Sysselsättning 2020

Om Logical Framework Approach

LFA, Logical Framework Approach, är en metod som används vid projektplanering. LFA utvecklades först av U.S.AID på 1960-talet för att kunna minska "riskerna" i internationella biståndprojekt. Då metoden var ett effektivt verktyg för att ta fram genomarbetade projektplaner spred sig metoden och i dagsläget används den av bl.a. svenska SIDA, norska *Norwegian Royal Ministry of Foreign Affairs*, FN och EU.

Grundtanken med LFA-metoden är att man inte börjar prata om vilka aktiviteter som ett projekt skall genomföra, utan man börjar med att analysera vad projektet skall uppnå och utifrån en problemanalys börjar man planera lösningar och aktiviteter.

LFA-metoden består av 9 steg (i vissa fall beskrivs bara 6-8 steg. I dessa beskrivningar har ett antal av stegen slagits samman, såsom t.ex. aktivitetsplanering och resursplanering, men grundtanken i modellen är den samma)¹:

1. Omvärldsanalys

Då alla projekt verkar i en större helhet måste varje projekt förhålla sig till denna. Denna helhet kan vara det politiska klimatet eller de ekonomiska och sociala aspekterna i området projektet kommer att verka.

2. Intresseanalys

I denna del analyseras vilka som påverkas eller påverkar projektet direkt eller indirekt. Detta för att intressenterna både kan gynna eller lägga krokben för projektet.

3. Problemanalys

Tanken är att analysera vilka underliggande problem som finns till just det problem projektet vill lösa. För att arbeta med problemanalysen används vanligtvis ett "problemträd"

4. Målformulering

När problemen är identifierade tas det fram målformuleringar till varje problem, genom ett så kallat "målträd"

5. Aktivitetsplan

För att uppnå målen i steg 4 planeras ett antal aktiviteter för att uppnå målen.

6. Resursplanering

¹ SIDA 2013, *En sammanfattning av LFA-teorin: Logical Framework Approach (LFA)*. Sid 5.

Då projektet vet vilka aktiviteter projektet skall genomföra, fördelas resurser för att kunna genomföra dem.

7. Mått på måluppfyllelse

För att i efterhand kunna mäta vilka resultat projektet uppnått måste det finnas något mätredskap inom projektet. Under denna rubrik beskrivs de olika måtten.

8. Riskanalys

För att undvika att ett projekt läggs ner bara p.g.a. att projektledaren slutar, det blir konflikt mellan styrgruppens ledamöter m.m. är det bra att tänka över vad som bör göras då olika situationer uppstår. En sådan analys kallas för "riskanalys".

9. Analys av förutsättningar för måluppfyllelse

För att ett projekt skall lyckas finns det vissa förutsättningar. Förändras dessa förutsättningar så förändras förutsättningarna för projektet.

Sysselsättning 2020 har inte använt sig av hela LFA i sin förstudie, utan av steg 3 problemanalys.

Problemanalys i Sysfelsättning 2020

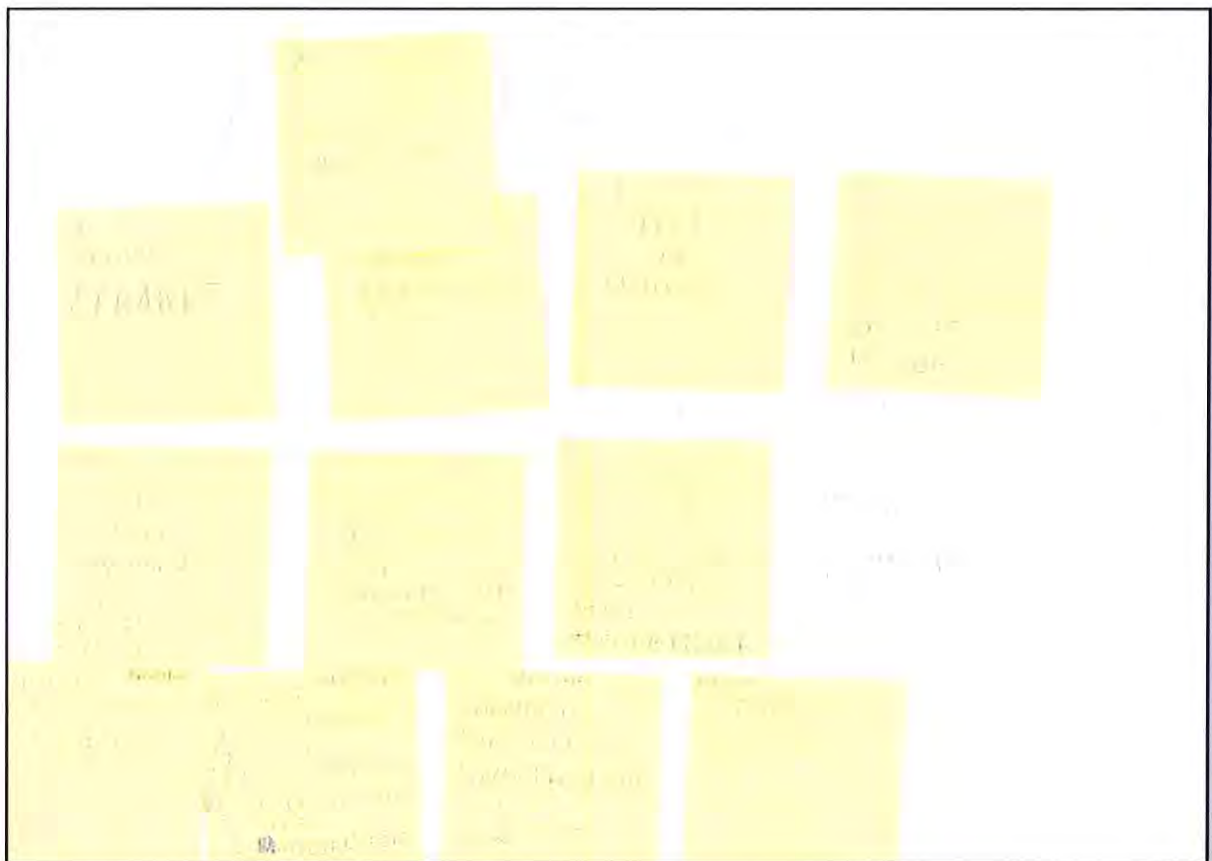
Under förstudien har LFA-modellen används till att skapa 2 problemträd – ett skapat av samarbetsorganisationerna och ett av målgruppen. Arbetet påbörjades vid inledningskonferensen och målgruppskonferensen. Därefter har det modifierats under förstudiens gång. Tanken är att använda problemträden som underlag vid en kommande projektansökan, där ett målträd utarbetas utifrån framtagna problemträd.

Problemanalys samverkansparter

Vid förstudiens inledningskonferens påbörjades arbetet med problemanalysen. Deltagarna delades in i tre olika grupper, vilka började problematisera kring *arbetslöshet bland utrikesfödda/personer med funktionsnedsättningar*.

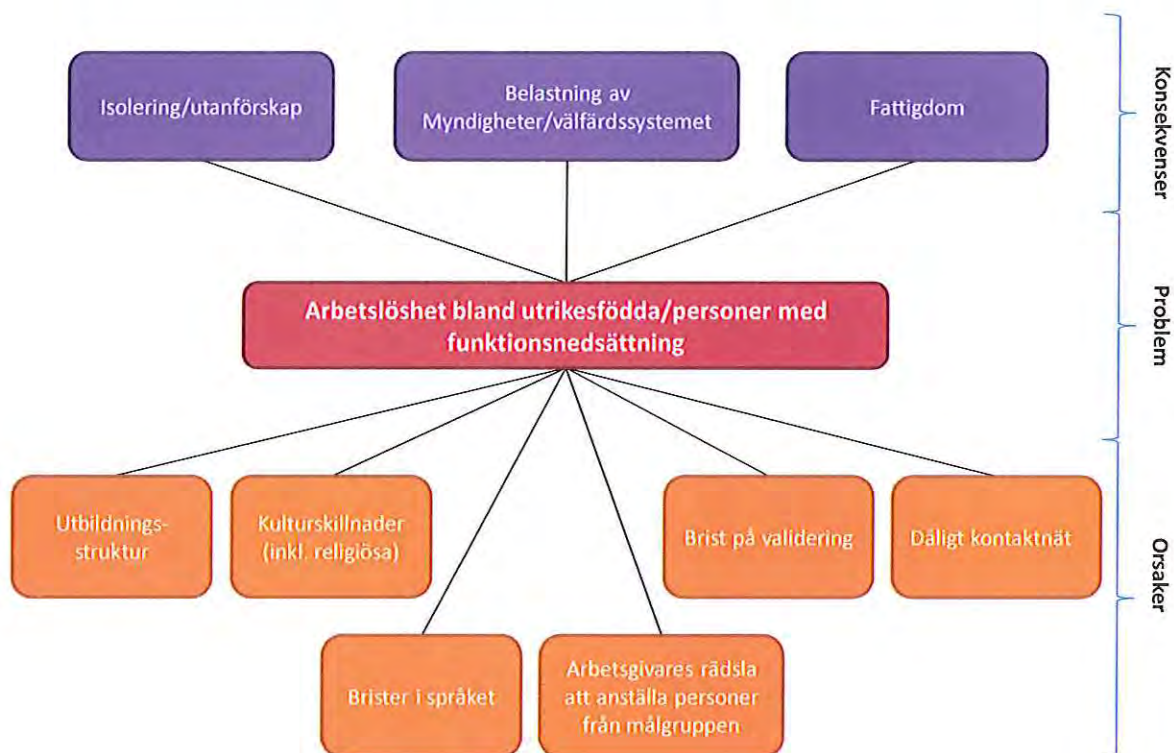
Varje grupp "brainstormade" fritt kring vilka orsaker och konsekvenser som är kopplade till problemet.

Resultatet blev att grupperna succesivt utarbetade ett problemträd med sina postit-lappar, där vissa av lapparna slogs samman och andra avfärdades (se *Figur 1*) visar framarbetandet av ett problemträd från en av grupperna.

Figur 1 Utarbetandet av ett problemträd vid inledningskonferensen

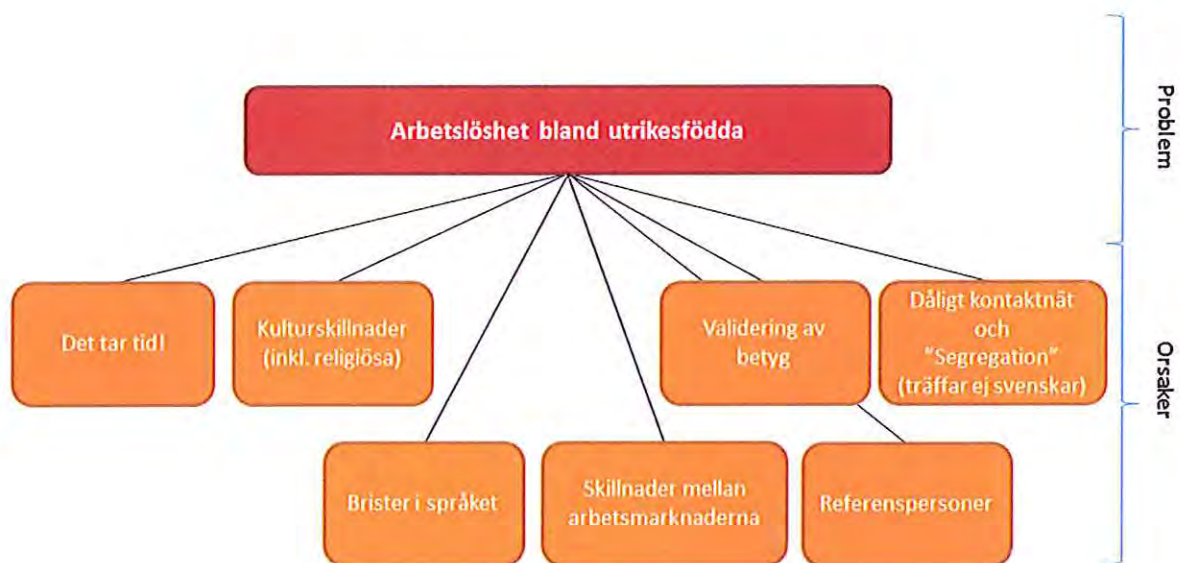
I slutet av konferensen sammanställdes de tre olika problemträden till ett enhetligt problemträd som deltagarna kunde enas kring (se *Figur 2* nedan).

Figur 2. Problemträd från inledningskonferensen

Problemanalys målgruppen

Vid målgruppskonferensen, vilken var en öppen konferens utan krav på föranmälan, gjordes en ny problemanalys. Tanken var att se likheter och skillnader mellan problemträdet som skapades med representanter från olika samverkansorganisationer och nu när gemene man från målgruppen fick vara med och tycka till. Diskussionerna sammanställdes till ett problemträd (se Figur 3 nedan).

Figur 3. Problemträd framtaget av "målgruppen" utrikesfödda

Jämförelser mellan de båda problemträden

Jämför vi problemträdet med det problemträd som upprättades vid inledningskonferensen då samarbetsorganisationerna deltog (se Figur 2), så har målgruppen och projektets samarbetsorganisationer en hyfsat likartad bild över vad som är orsakerna till problemet.

Det intressanta med denna likhet är både målgruppen och den privata/offentliga/ideella-sektorerna är eniga kring vilka orsaker som ligger till grund för arbetslösheten hos målgruppen.

ARBETARNAS
BILDNINGSFÖRBUND

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Bilaga 4: Jämställdhetsplan

för Sysselsättning 2020

Om jämställdhetsplanen

Jämställdhetsplanen bygger på en sammanställning av två SWOT-analyser, en genomförd av målgruppen och en av styrgruppen. Tanken med att göra två SWOT:ar, vilket beskrivits i projektplanen, har varit att få dubbla perspektiv på jämställdhetsanalysen. Att göra en SWOT med målgruppen har gett analysen ett "inifrånperspektiv" och att göra en SWOT med styrgruppen har gett analysen ett "utifrånperspektiv". Genom att lägga samman dessa båda, analysera dem och dra lärdomar ifrån de båda analyserna har tanken varit att kunna få en säkrare jämställdhetsplan.

Svårigheter med att sammanställa analysen

Tillvägagångssättet att göra två SWOT-analyser och sedan sammanfoga dem till en stor SWOT har sina fördelar, men det uppstår också svårigheter. I arbetet med framställningen av denna jämställdhetsplan uppstod problem med att genomföra SWOT-analysen tillsammans med målgruppen. Denna bestod av en blandning av utrikesfödda syrier, somalier, tjetjener och afghaner där många av dem hade svårt att ta diskutera jämställdhet. I mångas ögon var Sverige ett 100% jämställt land och de hade svårigheter med att se vilka faror och hot som skulle kunna finnas för att säkerställa jämställdhetsarbetet vid ett genomförandeprojekt.

För att kringgå problemet genomfördes ett flertal intervjuer med målgruppen. Vid dessa intervjuer gick det enklare att förklara och resonera kring jämställdhet och hoten mot att kunna genomföra ett projekt på lika villkor.

SWOT

Nedan följer en sammanställning av SWOT-matrisen som gjordes med målgruppen och med styrgruppen.

<i>Interna hot</i>	Styrkor <ul style="list-style-type: none">• "Öppen" mötesplats både för människor från olika bakgrunder• Det arbetar både män och kvinnor från olika kulturella/etniska bakgrunder• Det finns en medvetenhet kring problematiken och en kompetens kring att arbeta med frågan• Möjlighet att organisera aktiviteter för att optimera jämställdhet.	Svagheter <ul style="list-style-type: none">• Ej anställd personal av båda könen från samma kulturella bakgrund, t.ex. arbetar i dagsläget bara 1 somalisk kvinna på Mötesplatsen. Det vore mer önskvärt med både 1 man och 1 kvinna från Somalia.• Målgruppen har ett annat genusperspektiv• Projektgruppen kan ha "ojämställda" föreställningar• En liten andel "svenskar" på mötesplatsen
<i>Externa hot</i>	Möjligheter <ul style="list-style-type: none">• Det finns en samhällelig debatt kring jämställdhetsfrågor	Hot <ul style="list-style-type: none">• Många av deltagarna/besökarna har ett "bristande" jämställdhetsperspektiv då de är färgade av sin bakgrund och uppväxt i länder där jämställdhetsarbetet ej kommit lika långt som i Sverige.• Det finns generellt förutfattade meningar om andra nationaliteters genusperspektiv i samhället som helhet

Analys

För att analysera SWOT-matrisen har vi använt oss av 4 frågor:

1. Hur ska ett kommande genomförandeprojekt göra för att bibehålla och förbättra sina styrkor?

För att kunna bibehålla och förbättra sina styrkor behöver projekt fortsätta att diskutera jämställdhet i sin verksamhet och att fortsätta rekrytera personal från olika etniska bakgrunder.

2. Hur ska ett kommande genomförandeprojekt göra för att minimera/eliminera sina svagheter?

För att minimera sina svagheter bör vi i ett kommande projekt

- skapa aktiviteter där det finns möjligheter för svenskar att delta på ett eller annat sätt.
- under mobiliseringsfasen genomföra en utbildning för personalen kring jämställdhet och vid denna utbildning diskutera *hur* projektet konkret lägger upp integrationsarbetet inom projektets olika utbildningsmoment.

3. Hur ska ett kommande genomförandeprojekt göra för att ta tillvara på sina möjligheter?

Ett kommande genomförandeprojekt kan genom den uppmärksamhet som feminism och jämställdhetsfrågor fått i media under det senaste halvåret lättare diskutera jämställdhetsfrågor på ett naturligt sätt, t.ex. genom andra punkten på fråga 2 ovan.

4. Hur ska ett kommande genomförandeprojekt göra för att förebygga och neutralisera riskerna/hoten?

För att förebygga hoten kan ett kommande projekt lägga in moment kring jämställdhet i projektets olika utbildningsdelar. Dessa kan planeras under mobiliseringsfasen.

ARBETARNAS
BILDNINGSFÖRBUND

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Bilaga 5: Handlingsplan tillgänglighet

Sysselsättning 2020

Handlingsplanen har tagits fram under den ESF-finansierade förstudien *Sysselsättning 2020* för att kunna användas vid en kommande projektansökan till ESF. Planen skall säkerställa att personer med funktionsnedsättning skall kunna delta i verksamheten. Handlingsplanen delas in i följande fyra områden:

1. Bemötande

Grundläggande för att personer med funktionsnedsättning, lika väl som andra, är att de skall kunna delta och känna sig välkomna och betydelsefulla i verksamheten. En vilja att lösa de problem, som kan uppstå på grund av funktionsnedsättning, måste genomsyra alla kontakter i verksamheten. Bemötande skall därför tas upp vid t.ex. utbildningar projektpersonal, verksamhetsledare och cirkelledare. På detta sätt ökar kunskapen om hur olika funktionsnedsättningar kan övervinnas.

2. Information

Den information som lämnas såväl muntligt som skriftligt skall vara anpassad till målgruppen som den är ämnad för. All information som tas fram inom ramen för projektet kommer att anpassas så att den blir tillgänglig till personer med olika former av funktionsnedsättning. Detta kan vara i form av tillgänglig-PDF, lättlästa teckensnitt och i de fall det behövs även översättning till olika språk.

3. Kommunikation

Kommunikation sker ständigt mellan anställda, ledare och deltagare i projektets verksamhet. Det är viktigt att förvissa sig om att denna utformas så att alla deltagare har möjlighet att vara med. I samband härmed bör följande särskilt uppmärksammas.

Kommunikation i salen måste av cirkel- eller kursledaren utformas så att alla deltagare har möjlighet att delta i den. Ibland kan särskilda hjälpmedel behöva användas, t.ex. hörslinga eller teckentolkning.

Kommunikation på webben måste utformas på ett sätt, som möjliggör även för personer med funktionsnedsättning att ta del av den, t.ex. frånvaro av störande bakgrundsljud i ljudfiler och tydliga kontraster texter.

Kommunikation vid telefonsamtal kan förbättras t.ex. genom kunskap om tjänster som erbjuder tolkning.

Kommunikation via blanketter kan underlättas och förbättras genom en medveten och tydlig utformning av dessa.

4. Lokaler

De lokaler där projektet bedriver verksamhet skall vara tillgängliga även för deltagare med olika funktionsnedsättningar enligt gällande riktlinjer för offentliga lokaler. Det kan röra framkomlighet med rullstol och tillgång på hörslinor men även att t.ex. allergiker skall kunna vistas i lokalen.

Beslut och giltighet

Projektagare är ansvarig för att denna tillgänglighetsplan efterlevs i ett kommande projekt.